

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Dany Černé a JUDr. Karly Cháberové ve věci žalobce: **BILFINGER DURO DAKOVIĆ MONTAŽA d.o.o.**, se sídlem v Chorvatsku, Dr. Mile Budaka 1, Slavonski Brod, v České republice podnikající prostřednictvím **BILFINGER DURO DAKOVIĆ MONTAŽA d.o.o., organizační složka**, se sídlem v Praze 10, Donská 275/9, IČ: 243 02 040, zast. Mgr. Jakubem Klatovským, advokátem se sídlem v Praze 6, M.J. Lermontova 859/25, ev. č. ČAK 15641, proti žalovanému: **Finanční úřad pro hlavní město Prahu**, se sídlem v Praze 1, Štěpánská 619/28, územní pracoviště pro Prahu 10, se sídlem v Praze 10, Petrohradská 6, k žalobě na ochranu proti nečinnosti,

takto:

I. Žalovaný je povinen vydat rozhodnutí o žádosti žalobce ze dne 10.12.2014 o úhradě úroků z vrácených odpočtů za měsíce červenec a září 2013, do jednoho (1) měsíce od právní moci rozsudku.

II. Žalovaný je povinen na náhradu nákladů řízení zaplatit žalobci částku 8.800,- Kč do jednoho (1) měsíce do právní moci rozsudku do rukou Mgr. Jakuba Klatovského, advokáta.

Odůvodnění

Žalobce se podanou žalobou domáhal ochrany proti nečinnosti. V žalobě uváděl, že u něj žalovaný (dále také jen „správce daně“) postupy k odstranění pochybností ve smyslu ust. § 89 a 90 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), výsledkem postupu bylo vyměření nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty, přičemž namítal, že toto řízení trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu – za měsíc červenec 2013 bylo daňové přiznání podáno dne 26.8.2013, přeplatek byl vrácen dne 20.8.2014, za měsíc září 2013 bylo daňové přiznání podáno dne 25.10.2013, přeplatek byl vrácen dne 20.8.2014. Dne 10.12.2014 doručil žalobce žalovanému žádost o úhradu úroku z vratitelného přeplatku, když tuto žádost opíral o právní názor, který uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25.9.2014, čj. 7 Aps 3/2013-34, jehož závěry dále v žalobě cituje a na ně odkazuje. Dále

žalobce uváděl, že žalovaný mu dne 13.1.2015 doručil sdělení, že nelze úrok přiznat a rozhodnutí o úhradě úroku z vratitelného přeplatku tak nebude vydáno, proti čemuž podal žalobce stížnost dne 19.1.2015 (která bylo posléze posouzena jako námitka) a bylo o ní rozhodnuto úkonem, žalobci doručeným dne 2.2.2015.

Žalobce dále uváděl, že až na základě podané námitky žalovaný sdělil, že podle jeho názoru se na tento případ shora uvedený rozsudek nevztahuje, neboť nepředstavuje konstantní judikaturu a zavazuje tak žalovaného pouze v jedné konkrétní věci. Žalobce s tímto postupem polemizuje, přičemž poukazuje na rozhodovací činnost soudů, z níž vyplývá, že pro žalovaného je rozhodnutí soudu závazné nikoliv pouze v konkrétní věci, ale i ve věcech obdobných či skutkově a právně srovnatelných (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3.12.1999, sp. zn. 30 Cdo 2811/2007, náleznost Ústavního soudu ze dne 23.1.2008, sp. zn. I. ÚS 520/06, příslušná ustanovení daňového řádu i Listiny základních práv a svobod, výklad pravidel pro společný systém daně z přidané hodnoty Evropské unie – čl. 183 odst. 1 směrnice Rady 2006/112/ES, bod 27 rozsudku Evropského soudního dvora ve věci C-25/07, bod 49 rozsudku Evropského soudního dvora ve věci C-107/10, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.2.2010, čj. 5 Afs 68/2009-113, ze dne 13.11.2009, čj. 5 Afs 53/2009-63, ze dne 23.8.2007, čj. 7 Afs 45/2007-251). Závěrem žaloby poukazuje na to, že v důsledku postupu žalovaného nemohl disponovat s finančními prostředky ve výši 1.216.587,- Kč v období od 26.8.2013 do 20.8.2014 a ve výši 1.835.050,- Kč v období od 25.10.2013 do 20.8.2014, tedy v trvání 293 a 232 dnů.

Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhol ji zamítnout jako nedůvodnou. Ve vyjádření polemizoval s věcnými vývody Nejvyššího správního soudu obsaženými v rozsudku ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 Aps 3/2013 – 34, jež se týkaly samotné otázky, za jakých podmínek úrok podle § 155 odst. 5 daňového řádu vzniká. Shrnuje, že podle jeho názoru podmínky vzniku nároku na úrok podle § 155 odst. 5 daňového řádu nebyly naplněny, proto o výši úroku nerozhodl s tím, že o nepřiznání úroku není oprávněn z moci úřední vydávat rozhodnutí. Rozhodnutí, kterým není přiznáván úrok podle ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu, je vydáváno podle žalovaného pouze v případě, že daňový subjekt o úrok požádá a pro jeho přiznání nejsou splněny zákonné podmínky. V daném případě však žalobce o úrok nepožádal, nýbrž podal podnět proti nečinnosti, který Odvolací finanční ředitelství pro nedůvodnost odložilo.

Ze správního spisu vyplynuly v zásadě skutečnosti tvrzené shodně oběma účastníky v tom smyslu, že v daném případě bylo přiznání k DPH za zdaňovací období červenec 2013 podáno dne 26.8.2013, a to s vykázaným nadměrným odpočtem ve výši 1.216.587 Kč, a za září 2013 dne 25.10.2013 s nadměrným odpočtem 1.835.050,- Kč. Postup k odstranění pochybností byl zahájen dne 18.9.2013 vydanou výzvou k odstranění pochybností za období červenec 2013 a ze dne 18.11.2013 za září 2013, dne 1.8.2014 pak byly vydány dva platební výměry na daň z přidané hodnoty za červenec 2013 ve výši 1.216.587,- Kč nadměrného odpočtu a za září 2013 ve výši 1.835.050,- Kč. Nadměrný odpočet byl žalobci vrácen dne 20.8.2014 ve dvou částkách, jak vyplývá z výpisu z účtu žalobce.

Dne 12.12.2014 byl Finančnímu úřadu pro hlavní město Prahu doručena žádost žalobce o vrácení přeplatku, o níž rozhodl žalovaný sdělením ze dne 13.1.2015 v němž uvedl, že úrok nelze přiznat. Žalobce dále podal stížnost dne 19.1.2015, kterou žalovaný posoudil jako námitku a rozhodl o ní rozhodnutím ze dne 2.2.2015, čj. 592112/15/2010-52525-108722 tak, že námitku zamítl.

Městský soud v Praze o žalobě rozhodl podle § 81 odst. 2 s. ř. s. na základě skutkového stavu zjištěného ke dni rozhodnutí a shledal, že žaloba je důvodná. V právním názoru pak zdejší soud uvádí, že odkazuje na právní názor uvedený v rozsudku zdejšího soudu ze dne 8. dubna 2016, čj. 10 A 9/2015-71, s nímž se i v této věci ztotožňuje a z něho vychází.

Podle § 155 odst. 5 daňového řádu platí, že je-li poukazován správcem daně vratitelný přeplatek na žádost po lhůtě stanovené v odstavci 3 nebo po lhůtě stanovené zákonem pro vrácení vratitelného přeplatku, který se vrací bez žádosti, náleží daňovému subjektu úrok z vratitelného přeplatku, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Tento úrok daňovému subjektu náleží ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula stanovená lhůta pro vrácení vratitelného přeplatku, do dne jeho poukázání daňovému subjektu. Úrok se nepřiznává, nepřesahuje-li 100 Kč. O výši úroku rozhodne správce daně bezodkladně po vrácení tohoto přeplatku; § 254 odst. 3 a 6 se použije obdobně.

Podle ust. § 159 daňového řádu: (1) Proti úkonu správce daně při placení daní, nejde-li o rozhodnutí, u kterého zákon připouští podání odvolání, může osoba zúčastněná na správě daní uplatnit námitku ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se o úkonu dozvěděla. (2) Námitka se podává u správce daně, který úkon provedl. (3) Správce daně námitku posoudí a rozhodne o ní. Vyhoví-li námitce v plném rozsahu, napadený úkon zruší, a vyhoví-li námitce částečně, napadený úkon změní nebo zjedná nápravu jiným způsobem. Neuzná-li správce daně oprávněnost v námitce uplatňovaných důvodů, námitku rozhodnutím zamítne. Rozhodnutí, kterým je námitce v plném rozsahu vyhověno, se neodůvodňuje. (4) V řízení o námitce se použije obdobně § 111 odst. 5 a § 112. Proti rozhodnutí o námitce nelze uplatnit opravné prostředky.

Městský soud v Praze zdůrazňuje, že předmětem žaloby je namítaná nečinnost žalovaného (správce daně). Tomuto předmětu řízení ostatně koresponduje i petit žaloby, jímž se žalobce domáhá, aby žalovaný ve věci jeho tvrzeného nároku na úrok z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 daňového řádu rozhodl. Městský soud v Praze s ohledem na to není oprávněn jakkoliv se vyjádřit k otázce, zda žalobci tento návrh skutečně svědčí či nikoliv. Argumentace žalobce obsahem rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 Aps 3/2013 - 34, jakož i polemika žalovaného se závěry tohoto rozsudku, je z hlediska předmětu řízení v zásadě irelevantní, neboť směřuje již k věcnému řešení otázky, jež je zatížena namítanou nečinností žalovaného. Od věcného řešení věci (tedy jak by měl případně žalovaný rozhodnout) Městský soud v Praze tedy abstrahoval. Toliko nad rámec věci lze zdůraznit, že jakkoliv jsou správní orgány vázány právním názorem správních soudů striktně vzato toliko ve věcech, v nichž byl závazný právní názor vysloven, je třeba trvat na tom, aby judikaturou jasně vyslovený právní názor byl respektován i ve skutkově obdobných věcech, ledaže správní orgán proti takovému názoru správních soudů vystaví řádně argumentovanou konkurenční úvahu, jež se neomezí na pouhou polemiku či blížie nezdůvodněný nesouhlas.

Z hlediska předmětu řízení je podstatnou okolností, že ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu sice konstruuje nárok na úrok z vratitelného přeplatku jako nárok vznikající ex lege, o skutečné výši tohoto úroku však správce daně podle § 155 odst. 5 věty poslední rozhoduje rozhodnutím. Předchozí věta citovaného ustanovení pak výslovně hovoří o „přiznání“, resp. „nepřiznání“ úroku („Úrok se nepřiznává, nepřesahuje-li 100 Kč“). Jakkoliv tedy nárok na úrok vzniká ex lege, jeho skutečné vyplacení je vázáno teprve na rozhodnutí

správce daně. Toto rozhodnutí pak zjevně má být vydáno bez návrhu daňového subjektu, přičemž rozhodnou skutečností pro vydání tohoto rozhodnutí je vrácení přeplatku.

Konstrukce ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu v zásadě umožňuje výklad zastávaný žalovaným, a to, že rozhodnutí o výši úroku je vyhrazeno pouze pro případy, kdy úrok z vratitelného přeplatku podle podmínek vymezených v ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu skutečně vznikl. Tento výklad však činí velmi problematickým řešení situace, vznikne-li o existenci nároku na úrok z vratitelného přeplatku spor. Je třeba znovu zdůraznit, že sám nárok je konstruován jako nárok vznikající ex lege, rozhodnutí o výši úroku je pak konstruováno jako rozhodnutí ex offio, rozhodným okamžikem pro vydání takového rozhodnutí je poukázání přeplatku (resp. okamžik „bezodkladně“ poté). Je-li tedy vrácen vratitelný přeplatek podle § 155 daňového řádu, podobně jako v případě žalobce může daňový subjekt podle okolností nabýt přesvědčení, že mu vznikl nárok na úrok z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 daňového řádu, a očekává, že o výši tohoto úroku bude ve lhůtě vymezené neurčitým právním pojmem „bezodkladně“ též rozhodnuto. Pokud však v této lhůtě nijak rozhodnuto není, z pohledu daňového subjektu se situace zcela oprávněně jeví jako nečinnost správce daně. Pokud tedy žalobce podal podnět podle § 38 daňového řádu, jednal zcela logicky, neboť z jeho pohledu nastala situace podle § 38 odst. 1 písm. c) daňového řádu. Žalobci při vědomí konstrukce ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu nelze klást k tíži, že o vydání rozhodnutí o výši úroku z vratitelného přeplatku nejprve nepožádal, ale poté, kdy uplynula lhůta „bezodkladně“ po převodu vratitelného přeplatku podal podnět k odstranění nečinnosti.

Pokud přijmeme předpoklad, že postup žalobce podle § 38 daňového řádu v situaci výše popsané byl legitimní, vyvstává otázka, jak měl na takový podnět správce daně reagovat. Správce daně, který vyšel důsledně (či spíše mechanicky) z pojetí, že rozhodnutí o úroku z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 daňového řádu je vyhrazeno pouze pro případy, kdy nárok na úrok skutečně vznikl, stížnost podanou žalobcem posoudil jako námitku proti postupu a rozhodl o ní. Tento postup je však třeba hodnotit v kontextu posuzované věci jako nesprávný. Nejproblematictější okolností tohoto postupu je totiž skutečnost, že v rámci zkoumání otázky ryze procesní, tedy zda je správce daně nečinný či nikoliv, provedl věcné posouzení sporné právní otázky, jež v souvislosti s aplikací ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu vyvstala. Postup podle ustanovení § 159 daňového řádu však k takovému věcnému posouzení sporných otázek týkajících se hmotného práva nemůže sloužit. Žalobce totiž sice svým úkonem z hlediska procesního uplatnil podnět k opatření proti nečinnosti, neboť, jak již bylo uvedeno, legitimně mohl mít za to, že je správce daně vůči němu nečinný, zároveň však tímto úkonem vymezil potenciální sporný nárok (jinak řečeno fakticky požádal o rozhodnutí o úroku z vratitelného přeplatku s tím, že vymezil jasnou argumentaci, proč podle jeho názoru tento úrok vznikl).

Za této situace bylo na nadřízeném správci daně, aby zajistil, aby bylo o uplatněném nároku zákonem procesně předvídaným způsobem rozhodnuto. Jakkoliv formulace ustanovení § 155 odst. 5 věty poslední daňového řádu skutečně nenasvědčuje primárně tomu, že rozhodnutí o výši úroku je vyhrazeno situacím, kdy nárok na úrok ze zákona skutečně vznikl, nelze toto ustanovení vykládat tak, že v případě sporu o naplnění předpokladů ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu by správce daně takový spor měl řešit neformálním odmítnutím takového nároku. Rozhodnutí o výši úroku podle § 155 odst. 5 daňového řádu totiž v sobě vždy nese implicitně rozhodnutí (jakkoliv deklaratorní) o naplnění podmínek pro vznik nároku na úrok z vratitelného přeplatku. Proto je třeba takové rozhodnutí považovat za jediný procesně přípustný nástroj, jak v případě potenciálního sporu o naplnění podmínek pro

vznik nároku na úrok rozhodnout. Sám žalovaný ostatně výslovně připouští, že v případech sporu o naplnění předpokladů ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu (pokud daňový subjekt o poukázání úroku požádá) rozhodnutí podle věty poslední tohoto ustanovení vydává, byť takové rozhodnutí deklaruje nulovou výši úroku.

Jestliže je tedy nutno přijmout závěr, že konstrukce ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu daňovému subjektu neukládá, aby o přiznání úroku z vratitelného přeplatku požádal, neboť tento nárok konstruuje jako nárok ex lege a rozhodnutí o jeho výši ukládá správci daně jako úřední povinnost, vyplývá z tohoto závěru nutná konsekvence, že daňový subjekt v případě, že se domnívá, že na tento úrok nárok vznikl, leč o jeho výši nebylo rozhodnuto, oprávněně jako prostředek obrany užije stížnost. Jestliže však zároveň platí, že jediným procesně přípustným nástrojem k rozhodnutí o existenci podmínek nároku na úrok z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 daňového řádu je vydání rozhodnutí o jeho výši podle věty poslední tohoto ustanovení, pak správce daně nemůže postupovat podle ustanovení 159 daňového řádu a stížnost brát jako námitku a v rozhodnutí o ní věcně hodnotit předmět sporu mezi ním a žalobcem, ale musí vydat věcné rozhodnutí.

S ohledem na výše uvedené soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto žalovanému podle § 81 odst. 2 s. ř.s. uložil, aby o uplatněném nároku žalobce rozhodl. Při stanovení přiměřené lhůty vyšel soud z povahy uplatněného nároku a bezodkladného charakteru lhůty pro vydání rozhodnutí o úroku z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 daňového řádu.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, přísluší mu proto proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o výši nákladů řízení, náklady žalobce byly tvořeny podle § 57 odst. 1 s. ř. s. náklady na soudní poplatek ze žaloby ve výši 2000 Kč. Zástupce žalobce učinil ve věci dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb a písemné podání ve věci samé – žaloba). Za tyto úkony právní služby mu náleží odměna podle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve spojení s ustanovením § 7 téže vyhlášky po 3.100 Kč, celkem tedy 6.200,- Kč. Zároveň náleží zástupci žalobce paušální náhrada hotových výdajů podle ustanovení § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy 600 Kč. Celkem tak přiznal na náhradě nákladů řízení soud částku 8.800,- Kč.

Ve věci soud rozhodl rozsudkem bez nařízení jednání, neboť účastníci proti takovému postupu neměli ve stanovené lhůtě námitek a jednání k projednání žaloby nebylo nutné, když soud neprováděl další dokazování (ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 1. července 2016

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Kotlanová